

Ze závěrečných prací našich studentů

Velmi zajímavé téma si pro svoji diplomovou práci zvolila Eva Veselková, která se věnovala otázce, zda **lze vyloučit posudkového lékaře z posuzování nároku na příspěvek na péči**. Autorka reagovala na jeden z klíčových problémů při poskytování sociálních služeb a sice problematice přiznávání sociální dávky, která má umožnit osobám závislým na pomoci druhých osob zajistit si potřebné sociální služby. Autorka ve své práci velmi podrobně popisuje celý proces, který doprovází řízení o přiznání této sociální dávky a identifikuje řadu kritických míst, který tento proces provází. Uvádí, že se jedná o proces velice náročný a zdoluhavý, ve kterém je zapojeno několik orgánů, přičemž pro žadatele může být tento proces nesrozumitelný a neefektivní. V rámci empirické části své práce se autorka prostřednictvím rozhovorů s posudkovými a ošetřujícími lékaři a se sociálními pracovníky Úřadu práce ČR a prostřednictvím dotazníkového šetření mezi žadateli a příjemci příspěvku na péči snaží nalézt odpovědi na tři otázky:

- Jak probíhá řízení o příspěvku na péči z pohledu posudkových lékařů, ošetřujících lékařů, sociálních pracovníků a příjemců příspěvku na péči, respektive žadatelů?
- Jaké jsou problémy spojené s řízením o příspěvku na péči z pohledu posudkových lékařů, ošetřujících lékařů, sociálních pracovníků a příjemců příspěvku na péči, respektive žadatelů?
- Jak lze zefektivnit proces řízení o příspěvku na péči z pohledu posudkových lékařů, ošetřujících lékařů, sociálních pracovníků a příjemců příspěvku na péči, respektive žadatelů?

Ze získaných dat a analýzy celého procesu posuzování nároku na příspěvek na péči je patrné, že jde celkově o velmi roztříštěný a zdoluhavý proces. Dlouhé čekací lhůty na vyšetření a následné vypracování posudku lékařskou posudkovou službou příslušné okresní správy sociálního zabezpečení negativně ovlivňují celý rozhodovací proces. Na základě analýzy získaných odpovědí autorka dospěla k závěru, že z procesu posuzování nároku na příspěvek na péči lze posudkového lékaře vyloučit, jeho kompetence by bylo možno přenést na ošetřující lékaře, kteří by se mohli zabývat podmínkou splnění zdravotní způsobilosti nároku na příspěvek na péči v souvislosti s informacemi zjištěnými při sociálním šetření. Celý proces by byl jako doposud započat podáním žádosti o příspěvek na péči na úřadu práce, jehož sociální pracovník by provedl sociální šetření a spis by postoupil ošetřujícímu lékaři žadatele. Celé posouzení sociální situace klienta a důsledků vyplývajících z jeho nepříznivého zdravotního stavu nebo vysokého věku by probíhalo pouze na podkladě informací zjištěných při sociálním šetření a podle zdravotnické dokumentace ošetřujícího lékaře. Ošetřujícím lékařem ve spolupráci se sociálním pracovníkem příspěvku na péči by byla hodnocena stanovená kritéria a dle získaného bodového rozpětí by došlo ke stanovení stupně závislosti. Problémem se jeví časová náročnost a možný střet zájmů mezi klientem a ošetřujícím lékařem, proto ošetřující lékaři odmítají podle výsledků provedeného šetření tuto činnost vykonávat. Řešením této situace může být dostatečná finanční kompenzace ošetřujícím lékařům

za tuto službu. Je zřejmé, že v tomto směru by bylo možno inspirovat se v Německu, kde je tento model velmi dobře propracován.

Poznatky, získané při zpracování této diplomové práce by mohly být využity při přípravě tzv. velké novely zákona o sociálních službách.

Aktuální téma své bakalářské práce si vybrala rovněž Zuzana Viková, která se věnovala problematice **vlivu odlišných pravidel při stanovení vyměřovacího základu OSVČ a osob v pracovním poměru na výši starobního důchodu**. Tato otázka je dlouhá léta předmětem řady diskusí zejména v souvislosti s tím, jak se zvyšuje podíl osob, které žádají o přiznání starobního důchodu a začaly podnikat již koncem 80. let minulého století. Vzhledem k velmi nízkým odvodům, které byly nastaveny především s cílem podpory rozvoje drobného podnikání, je těmto osobám přiznáván dnes jejich starobní důchod na velmi nízké úrovni, což následně vyvolává diskusi o potřebě zvýšení sazeb pojistného na důchodové pojištění, což je ale ze strany jak organizací sdružujících OSVČ, tak i jich samotných, zásadním způsobem odmítáno.

Autorka ve své práci porovnála výši odvodů pojistného na důchodové pojištění u zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v několika modelových případech – na úrovni minimální mzdy, na úrovni průměrné mzdy, na úrovni maximálního vyměřovacího základu a následně porovnála výši těchto odvodů s výší přiznaného důchodu. Z provedených vyplynulo, že např. za zaměstnance, který pobíral průměrnou mzdu ve výši 466 932 Kč ročně, bylo na odvodech důchodového pojištění ročně zaplacen pojistné ve výši 130 740 Kč. U OSVČ, která dosáhla stejného daňového základu, činil roční odvod pojistného na důchodové pojištění 65 370 Kč. OSVČ, která vykonávala svoji činnost v režimu „švarcsystému“ s příjmy na stejné úrovni při použití paušálních výdajů ve výši 60 % je vyměřovací základ pro odvod pojistného nižší než minimální vyměřovací základ a odvedená částka důchodového pojištění činí 32 686 Kč. V modelovém případě, kdy by tyto sazby platily tyto skupiny po dobu 43 let, potom by bylo za zaměstnance odvedeno pojistné ve výši 5 621 820 Kč, OSVČ by odvedla částku 2 810 910 Kč a OSVČ pracující ve „švarcsystému“ jen 1 405 498 Kč.

Z uvedených údajů vyplývá, že při stejném výdělku bylo za zaměstnance odvedeno pojistné dvojnásobně vyšší, než odvedla OSVČ a čtyřnásobek toho, co odvedla OSVČ ve švarcsystému.

Zajímavé údaje zjistíme i v případě, kdy porovnáme poměr vyplaceného důchodu k uhrazenému pojistnému u jedince s příjmy na úrovni průměrné mzdy. Zaměstnanec, který by hradil pojistné po dobu 43 let, získá při průměrné době pobírání důchodu 21 let důchod ve výši 85 % toho, co zaplatil na pojistném na důchodové pojištění, naproti tomu OSVČ získá z důchodových dávek o 41 % více, než do systému vložila. U OSVČ ve švarcsystému je rozdíl zaplaceného pojistného a vyčerpaných dávek důchodového pojištění ještě znatelnější, jelikož tato OSVČ získá o 83 % více než zaplatila na pojistném na důchodové pojištění. Na základě provedených výpočtů lze konstatovat, že v rámci důchodového systému existuje vysoká míry solidarity zaměstnanců s OSVČ.

Z tohoto pohledu je proto zřejmé, že v rámci reformy důchodového systému by bylo vhodné věnovat pozornost konstrukci vyměřovacího základu OSVČ a přehodnotit tak současný stav, kdy je vyměřovací základ OSVČ stanoven ve výši 50 % daňového základu. Stát by se měl snažit narovnat rozdíly ve výši odvodů pojistného tak, aby OSVČ přispívaly do systému důchodového pojištění ve vyšším rozsahu než v současné době a jejich odvody tak pokryly objem vyplaceného důchodu ve vyšším rozsahu.

Zajímavé téma své diplomové práce si zvolila Ivana Martiníková, která se věnovala problematice **systému vzdělávání pracovníků v sociálních službách ve vybrané příspěvkové organizaci**. Za cíl své práce si autorka vytkla zjistit, jaká je kvalita vzdělávacího systému pracovníků v sociálních službách, a to nejen v naší zemi, ale i v Rakousku, na Slovensku a v Německu. Toto téma si autorka vybrala i proto, že pracuje jako ředitelka Domova Na zámku v Kyjovicích, a proto chtěla zjistit, jaká je kvalita vzdělávání sociálních pracovníků v této organizaci.

Ve své práci podrobně popisuje systémy sociálních služeb v Rakousku, v Německu, na Slovensku a v naší zemi, přičemž svoji pozornost soustředila mj. na to, jak je v těchto zemích legislativně ukotvena problematika kvality poskytovaných sociálních služeb. Autorka konstatuje, že systémy sociálních služeb jsou v těchto zemích velmi odlišné, obtížné je najít v nich pracovní pozici, která by odpovídala pozici pracovníka v sociálních službách tak, jak jí známe v naší zemi. Největším problémem se ukázalo rozdílné pojetí systému péče, kdy český systém jako jediný dělí sociální služby na služby sociální péče a na služby sociální prevenci, tyto služby jsou v ostatních zemích poskytovány v rámci jiných služeb.

Klíčovou pozornost ve své práci autorka věnovala problematice popisu pracovních pozic sociálních pracovníků v jednotlivých zemích, vč. kvalifikačních předpokladů a popisu profesního vzdělávání pracovníků v sociálních službách, včetně příkladů a možností dalšího vzdělávání v uvedených zemích. Autorka dospěla k závěru, že systém vzdělávání i jeho obsah je v naší zemi velmi kvalitní. Získané poznatky se následně snažila aplikovat na podmínky „Domova Na zámku“, jehož je ředitelkou.

K dosažení tohoto cíle bylo nezbytné získat potřebné informace za pomoci aplikovaného výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření v kombinaci s analýzou interních dokumentů, zpráv o činnosti a dotazníkového výzkumu. Výzkum přinesl autorce řadu informací, které jí umožnily předložit některá doporučení a návrhy na optimalizaci současného systému dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách. Koncept návrhů autorka předložila v podobě, která zohledňuje preference pracovníků v sociálních službách a povede k jejich vyšší spokojenosti.

Připravili: doc. PhDr. Anna Václavíková, CSc., doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.